

MARK & STALD

FAGLIG TALT

AF ØKOLOGIKONSULENT BIRGITTE POPP ANDERSEN
SYDDANSK ØKOLOGI

MÆLKEPRODUCENTENS MARERIDT

Det værste, der kan ske for mælkeproducenten og især den økologiske mælkeproducent, er, når grovfoderet slipper op. Græsproduktionen i 2013 har skuffet mange steder, da det har været yderst vanskeligt at følge med vandingen på sandjorderne i juli og til dels august måned. Lerjorden har selvfølgelig vist sine styrker, og det ser derfor knapt så slemt ud her.

Græs er som bekendt den eneste afgrøde, der senere i vækstsæsonen kan kompensere for, at den har fået en dårlig start. Desværre er compensationen kommet meget sent, og samlet set har udbytteerne ikke kunnet leve op til målsætningerne. Opgørelser af beholdningerne bekræfter dette, idet der flere steder mangler 1.000-1.500 FE/ha.

På mange bedrifter bliver det nødvendigt med en yderst stram styring af fodringen henover vinteren. Så når grovfoderbeholdningerne er gjort op, og markplanen for 2014 skal tage form, er det vigtigt, at I tager hensyn til dette. Måske er det nødvendigt at planlægge med flere udlægsmarker i 2014. Vinterrug sået i foråret til afgræsning har været en fin løsning flere steder. Køerne har gerne villet æde rugen, vi har fået et kløverfrit år og en afgrøde til at fastholde kvælstoffet. Grønkorn/grønært med udlæg er naturligvis også en mulighed for at skaffe foder tidligt på sæsonen.

Majs indgår stadig i mange økologiske markplaner. Vækstsæsonen i 2012 gjorde ondt, og medvirkede til, at flere satte spørgsmålstejn ved, om majs i sædskiftet kan betale sig. Majsvarmeenhederne i 2013 har rettet lidt op på lysten til majsdyrkning. Det ændrer dog ikke ved, at man selvfølgelig skal regne på, om det kan betale sig. Du skal som minimum kunne høste 8.000 FE/ha, før det er en god idé at dyrke majs.

Et nyt værktøj udviklet gennem DLBR Dansk Økologi vil forsøge at afdække de mange faktorer, der påvirker udbyttet i økologisk majs. Programmet 'Majs på godt og ondt' tager udgangspunkt i de kendte dækningsbidragskalkuler, der baserer sig på forudsætninger som jordtype, vanding osv. Men forhold som, hvor i landet, vi befinder os, hvad forfrugten er, om vi er gode til at styre ukrudtet, og hvornår vi får majsens sået, spiller også ind på udbyttet. Værktøjet forsøger at værdisætte disse og værdisætte, hvordan majs i en foderration påvirker mælkeydelsen.

Så afstem din markplan 2014 efter grovfoderbeholdningerne og vær kritisk, når du bestemmer, hvilket foder dine køer skal give mælk af i 2014/15.

Lagringsforsøget foregik i otte mini-gylletanke à 6,5 m³ med fast overdækning og kontrolleret luftskifte. Fra maj til september blev der i hver tank lagret tre tons økologisk kvæggylle. Fire tanke fik ved start tilført 150 kg 1. slæt kløvergræs. Desuden blev fire tanke - to med, og to uden kløvergræs - omrørt efter to måneders lagring.

Foto: Søren O. Petersen

Grøngylle: pas på metan

Man risikerer store udslip af klimagasen metan, hvis man blander kløvergræs i gyllen. Et effektivt flydelag ser ud til at kunne forhindre det

TEMA: GØDNING

AF KAREN MUNK NIELSEN

Det kan være fristende for planteavlere at berige gyllen med ekstra kvælstof i form af snittet kløver eller lucerne. Det er en enkel måde at flytte rundt med sin grøngødning på for dermed at få en mere robust næringsstofforsyning og bedre udbytter i planteavl. Men man løber en risiko for at udlede store mængder af den potente klimagas metan, hvis ikke man tager sine forholdsregler, når man laver såkaldt grønngylle.

Et forsøg med grønngylle fra Århus Universitet viser, at moderat tilsætning af kløvergræs til kvæggylle øjeblikkeligt øger metanproduktionen. Den store ud-

ledning stoppede dog igen efter et par uger, og var derefter lavere end i almindelig kvæggylle.

- På det tidspunkt havde græsset dannet et kraftigt flydelag, og vi antager, at det er forklaringen, siger Anne Berg Olsen.

Hun er bachelor i jordbrug, fødevarer og miljø og har gennemført forsøget sammen med seniorforsker Søren O. Petersen.

Vent til vinter

Antagelsen om flydelagets funktion støttes af, at en omrøring af grønngyllen to måneder senere igen førte til stor produktion af metan.

- Den del af græsset, der danner flydelag, bliver ikke omsat, og derfor er det fristende at omrøre gyllen. Vil man undgå

øget klimabelastning fra grønngylle, skal omrøringen og omsætningen af biomassen ske om vinteren, når temperaturen er lav. Det mindsker metandannelsen, anbefaler Anne Berg Olsen.

Samlet set gav grønngylle uden omrøring mindst metanudledning.

Plantemassen fodrer bakterierne

Metan er en drivhusgas, der bidrager til landbrugets klimapåvirkning. Det dannes, når mikro-organismer nedbryder organisk materiale i gyllen under iltfrie forhold. Når man tilsætter let omsætteligt organisk materiale som kløver, græs og lucerne til gylle, 'fodrer' man gyllens mikro-organismer, og dermed øges også risikoen for udledning af metan.

I forsøget har forskerne tilsat betragteligt mindre kløvergræs, end man formentlig gør i praksis, ca. 150 kg pr. tre ton kvæggylle. Det har en rent forsøgsteknisk forklaring.

- Vi ville lave et forsøg, hvor risikoen for metanudslip var høj. Derfor blev mængden af kløvergræs begrænset, så omsætningen fandt sted i et gylle-miljø og ikke i et græsmiljø, hvor ensileringsprocesser og forsurening kan hæmme metanbakteriernes omsætning, siger Anne Berg Olsen.

Hun medgiver at en sådan forsurening i praksis kunne være ganske fornuftig, men ikke i dette forsøg.

- Men det aspekt bør man selvfølgelig forske meget mere i, siger hun.

En del af ventilationsluften blev udtaget og analyseret hver uge for metan.

Der er også målt ammoniaktab, men resultaterne er ikke klar endnu.

Metan-udledning fra grønngylle

